

Należyta staranność i odpowiedzialne prowadzenie działalności biznesowej w sektorze budowlanym

Wydarzenie organizowane przez Polski Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu

BACKGROUND PAPER

Punktem wyjścia do organizacji tego wydarzenia jest opublikowany w lutym 2026 r. dokument OECD pt. *Należyta staranność w zakresie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw piasku i krzemianów* ([Due diligence for responsible sand and silicate supply chains](#)).

Surowce te należą do najczęściej wydobywanych na świecie (zaraz po wodzie) i stanowią fundament współczesnej gospodarki, wykorzystywany m.in. w budownictwie, przemyśle oraz sektorach strategicznych, takich jak elektronika i energia odnawialna.

Rosnący globalny popyt przy ograniczonych zasobach prowadzi jednak do niezrównoważonej eksploatacji, stanowiąc wyzwanie dla stabilności gospodarczej.

Dokument OECD wskazuje kluczowe ryzyka w łańcuchach dostaw, związane m.in. z prawami człowieka, środowiskiem i warunkami pracy oraz podkreśla konieczność monitorowania dostawców, weryfikacji procesów produkcji i transparentnej komunikacji, aby minimalizować negatywne skutki społeczne i środowiskowe.

Panel 1: Łańcuch odpowiedzialności w cyklu życia budynku – od projektu do rozbiórki.

Współczesne podejście do budownictwa coraz częściej uwzględnia nie tylko kwestie techniczne i ekonomiczne, lecz także wpływ inwestycji na ludzi i środowisko. Coraz większą rolę odgrywa odpowiedzialność społeczna, rozumiana jako sposób projektowania, realizacji i zarządzania budynkami w sposób zrównoważony i odpowiedzialny na każdym etapie ich funkcjonowania.

W kontekście odpowiedzialności przedsiębiorstw, szczególnie w świetle [Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej](#), kluczowe jest podejście systemowe obejmujące aspekty środowiskowe i społeczne na każdym etapie życia budynku.

Już na **etapie projektowania architekci wpływają na trwałość, funkcjonalność i efektywność energetyczną obiektu**. Projektowanie z myślą o zrównoważonym rozwoju pozwala ograniczyć wpływ na środowisko, a jednocześnie uwzględnia potrzeby mieszkańców, społeczności lokalnych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Na tym etapie szczególnie istotne staje się pytanie, w jakim stopniu odpowiedzialność społeczna jest już dziś realnym kryterium podejmowania decyzji projektowych, a w jakim nadal pozostaje przede wszystkim deklaracją.

Podczas realizacji inwestycji odpowiedzialność spoczywa głównie na deweloperach, wykonawcach i producentach materiałów budowlanych. Obejmuje ona bezpieczeństwo pracy, poszanowanie praw człowieka, w tym praw pracowników oraz ograniczanie wpływu budowy na otoczenie (hałas, pyły, odpady).

Kluczowe znaczenie na tym etapie ma **wdrażanie należytej staranności (due diligence) w całym łańcuchu dostaw, która pozwala zidentyfikować, zapobiec i ograniczyć ryzyka społeczne oraz środowiskowe związane z działalnością przedsiębiorstwa i jego partnerów biznesowych.**

W praktyce oznacza to, że odpowiedzialność nie kończy się na własnej działalności dewelopera, lecz obejmuje również dostawców surowców, producentów materiałów budowlanych, podwykonawców oraz inne podmioty zaangażowane w realizację inwestycji.

W tym kontekście kluczowym obszarem dyskusji może być to, jak skutecznie wdrażać mechanizmy due diligence w sektorze, który charakteryzuje się dużą fragmentacją i rozbudowanymi łańcuchami podwykonawców.

Zgodnie z Wytycznymi OECD pt. *Należyta staranność w zakresie odpowiedzialnych łańcuchów dostaw piasku i krzemianów* ([Due diligence for responsible sand and silicate supply chains](#)), przedsiębiorstwa powinny monitorować swoich dostawców, weryfikować procesy produkcji oraz transparentnie komunikować swoje praktyki, tak aby **surowce używane w budowie, takie jak piasek, cement czy szkło, pochodziły z odpowiedzialnych źródeł**, a ryzyka społeczne i środowiskowe były skutecznie identyfikowane i minimalizowane. Warto również zastanowić się, jakie narzędzia - regulacyjne, rynkowe lub dobrowolne - mogą realnie wspierać przedsiębiorstwa w realizacji tych wymagań.

Rozbiórka budynku, choć często traktowana jako ostatni etap, jest pełnoprawnym elementem cyklu życia obiektu i powinna być planowana już na etapie projektowania, aby możliwie maksymalizować korzyści płynące z gospodarki o obiegu zamkniętym (circular economy).

Recykling materiałów budowlanych ogranicza zużycie surowców i emisje, ale może też generować ryzyka społeczne i środowiskowe.

Wdrożenie mechanizmów należytej staranności (due diligence) w procesach recyklingu pozwala ograniczać te zagrożenia poprzez weryfikację dostawców, kontrolę warunków pracy i bezpieczne zarządzanie odpadami. Dzięki temu recykling staje się nie tylko działaniem ekologicznym, lecz także społecznie odpowiedzialnym.

Ważnym pytaniem pozostaje to, jak zapewnić, aby rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym nie odbywał się kosztem standardów pracy i bezpieczeństwa?

Odpowiedzialność społeczna w budownictwie wymaga współpracy architektów, deweloperów, producentów materiałów i zarządców budynków. Tylko podejście systemowe, zgodne z międzynarodowymi standardami i zasadami zrównoważonego rozwoju pozwala osiągnąć realny wpływ na środowisko i społeczności lokalne.

Powyzsze zagadnienia mogą stanowić punkt wyjścia do dyskusji nad tym, jak odpowiedzialność społeczna w sektorze budowlanym może być skutecznie wdrażana w praktyce, a nie jedynie deklarowana na poziomie strategii.